

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра української літератури, компаративістики і грінченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

« 01 » 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА МОДУЛЯ
ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОСТІ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ХУДОЖНЯ МАЙСТЕРНІСТЬ ПИСЬМЕННИКА
для студентів

спеціальності 035 Філологія

спеціалізації 035.01 Українська мова та література

освітньої програми 035.01.02 Літературна творчість

освітнього рівня другого (магістерського)

Київ — 2021

Розробник:

Саврасова-В'юн Тетяна Олександрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Викладач:

Саврасова-В'юн Тетяна Олександрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Протокол від 26.08.2021 р. № 1

Завідувач кафедри (О. О. Бровко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

035.01.02 Літературна творчість

   .   .2021 р.

Гарант освітньої програми (Т. І. Вірченко)

Робочу програму перевірено

01.09.2021 р.

Заступник директора (Л. І. Заяць)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Художня майстерність письменника»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	7/210
Курс	1
Семестр	1
Кількість змістових модулів з розподілом	3
Обсяг кредитів	7
Обсяг годин, зокрема:	210
Аудиторні	56
Модульний контроль	14
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	110
Форма семестрового контролю	Іспит/Залік

Змістовий модуль «Психологія творчості»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання
	денна
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, зокрема:	60
Аудиторні	16
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	40
Форма семестрового контролю	Екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: сформувати уявлення щодо методологічних, науково-методичних, прикладних проблем психології творчості, підходи до вивчення психологічних аспектів творчої діяльності, засоби психологічного дослідження творчості, креативності, шляхи управління творчим потенціалом особистості.

Завдання:

- ознайомити студентів з психологічними, психофізіологічними основами творчості, рушійними силами творчого процесу;
- визначити кращі зразками експериментальних досліджень у сфері психології творчості;
- представити методи вивчення психологічних аспектів творчого процесу;
- розвинути у студентів навички організації та керування творчою діяльністю відповідно до власного потенціалу.

У результаті засвоєння навчального матеріалу модуля «Лідерствослужіння» навчальної дисципліни «Університетські студії» під час практичних занять та самостійної роботи студенти набувають таких програмних компетентностей:

Загальні компетентності

ЗК 1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2 Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК 5 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК 13 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності

Фахові компетентності

Загально-професійні компетентності:

ФК 2 Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК 3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки

ФК 6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 8 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 9 Здатність ефективно управляти авторськими правами на художні твори.

ФК 10 Здатність створювати оригінальні літературні твори

ФК 11 Здатність володіти умінням відбирати життєвий матеріал, композиційно його вибудовувати; демонструвати вміння створювати літературну основу майбутнього сценарію відповідно до обраного жанру, аудиторії тощо.

ФК 12 Усвідомлення теоретичних засад поетичної мови і активне практичне використання їх у власній творчості.

ФК 13 Здатність давати літературно-критичну оцінку художнім творам з урахуванням сучасних мистецьких тенденцій; оцінювати зразки літературно-критичної думки

Програмні результати навчання

ПРН-З-1 Виявляти глибокі знання та розуміння змісту теоретичних філологічних дисциплін в обсязі, необхідному для розв'язання професійних і науково-дослідних завдань, зокрема: загальних властивостей художньої літератури як системи систем, її зразків як творів мистецтва; еволюційного шляху розвитку вітчизняного і світового літературознавства; засад поетики літературного твору, художнього тексту, множинності його інтерпретацій, варіативності підходів; зв'язку художньої літератури з історією та станом духовної культури народу; принципів і методів літературознавчого аналізу художнього тексту та інтерпретації літературного твору; актуальних проблем вивчення літературних напрямів, стилів, жанрів, образів, сюжетно-композиційних особливостей, засобів художньої виразності.

ПРН-З-2 Демонструвати глибокі знання та розуміння з типології стилів і жанрів (епохи, національних літератур, напрямків, шкіл, окремих письменників); традиційних сюжетів, образів і мотивів (міфологічних, легендарно-фольклорних, літературних, історичних, легендарно-церковних); принципів і підходів компаративної поетики

ПРН-У-1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН-У-2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН-У-3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН-У-4 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН-У-5 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН-С-1 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН-С-2 Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН-С-3 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН-С-4 Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН-С-5 Багатоаспектно і об'єктивно оцінювати художні якості авторського рукопису; сучасні та класичні художні твори

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт					
			Аудиторна					Самостійна
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Підсумковий контроль	
Змістовий модуль 1. Психологічні основи творчості								
1	Наукові підходи до вивчення творчості		2	2			10	
2	Сутність та особливості творчої діяльності. Творчі здібності		2	2		2	10	
3	Методики дослідження творчості, креативності		2	2			10	
4	Технології розвитку творчої особистості		2	2		2	10	
<i>Разом</i>		60	8	8		4	40	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТВОРЧОСТІ

Тема 1. Наукові підходи до вивчення творчості

Історія розвитку психологічних уявлень про природу творчості. Особливості античної творчості. Специфіка творчого середньовіччя. Творчість в епоху Відродження. Психогенетичний, соціальний, чуттєво-емоційний, аксіологічний, діяльнісний, мотиваційний підходи до розуміння сутності творчості. Концепції креативності Дж. Гілфорда, Р. Стернберга, Д. Лаверта. Розвиток творчості особистості за генетико-психологічною теорією С.Максименка. Концепція творчості В.Моляко. Концепція механізму творчості В. Клименка, С. Медника. Розвиток творчої особистості за Едвардом де Боно.

Тема 2. Сутність та особливості творчої діяльності. Творчі здібності

Поняття творчості. Психофізіологічні основи творчості. Психофізіологічна природа інтуїції з позиції вчення про функціональну асиметрію півкуль мозку людини. Дві стадії творчості, інкубація, пошук, бісоціальний акт, інсайт. Творчість як діяльність. Критерії виділення стадій творчого процесу в психологічних теоріях творчості: Я.Пономарьова, Енгельмайера, Г.Уоллеса, Г.Сельє. Творчість особистості. Індивідуальні особливості психології творчості письменників (Е. Бронте, А.Беннетті, Ж.Расін, Л.Стафф, А. Троллоп, Р.Роллан, Г.Флобер, Ф. Шиллер та інші). Види творчості. Характерні риси творчої особистості. Творчий потенціал. Творчі задатки. Творчі здібності. Обдарованість, талант, геніальність. Різновиди обдарованості. Роль уяви, мислення, інтуїції, натхнення, надситуативної активності, індивідуально-психологічних особливостей, які проявляються в процесі творчості; здібність до згортання розумових операцій; бокове мислення; гнучкість, ширина та самостійність мислення; здібність до оцінних дій; легкість інтегрування ідей; швидкість мовлення; здатність доводити розпочате до завершення. Творча активність і хвороба. Творча особистість. Складові розвитку творчості особистості. Чинники розвитку творчих здібностей. Закономірності розвитку творчої особистості.

Тема 3. Методики дослідження творчості, креативності

Методи традиційної психології творчості: самопостереження творців за ходом власної діяльності; вивчення біографічних даних творців; анкетування, інтерв'ю, експериментальні методи традиційної психології. Експериментальне вивчення продуктивного мислення гештальтпсихологами. Тести діагностування дивергентного мислення за Дж. Гілфордом. Теорія дозрівання А. Гезелла. Лонгітюд Л. Термена. Методика дослідження творчого мислення О. Беседіна, І. Ліпатова, О. Тимченка, В.Шапаря. Методика «Креативне поле» Д. Богоявленської. Тести вимірювання креативності Б. Торренса. Методика діагностування креативності М. Воллаха, К. Когана.

Нетрадиційні методи в психології творчості: аналіз результату предметної дії шляхом виявлення прямого та побічного продуктів; метод гірлянд асоціацій, брейн-стормінг та його різновиди; методика морфологічного підходу; методика семикратного пошуку Г.Буша; моделювання творчості; алгоритм рішення винахідницьких завдань Г.Альтшуллера.

Тема 4. Технології розвитку творчої особистості

Стратегія розвитку творчої діяльності за В. Моляко. Розкриття особливостей розвитку творчо обдарованої особистості за В. Рибалкою. Система ціннісної регуляції розвитку творчо обдарованої особистості О.Музики. Особливості розвитку творчої особистості за Л. Міщихою. Компетентнісний підхід до розвитку особистості за О. Тутолміним. Концепція розвитку творчої компетентності особистості за С. Яланською. Техніки розвитку творчого спілкування та творчих рис характеру. Методи активізації та використання індивідуального творчого потенціалу, досвіду, самоусвідомлення та самоорганізації особистості. Методи самопізнання власних особистісних якостей за допомогою самоспостереження. Техніки активізації інтелектуальних процесів. Творчі тренінги.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4
Відвідування семінарських занять	1	4	4
Робота на семінарському занятті	10	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20
Виконання модульної роботи	25	2	50
	<i>Разом</i>	-	118
Максимальна кількість балів: 118			
Розрахунок коефіцієнта: $118 : 60 = 1,96$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

Тема 1. Наукові підходи до вивчення творчості

Порядок виконання

1. Написати есе на будь-яку з трьох запропонованих тем:
  - 1) Типи творців в античних міфах.
  - 2) Прийоми розвитку творчого мислення в «Діалогах» Платона.
  - 3) Якості творців епохи Ренесансу.

Вимоги до оформлення есе

1. Дотримуватися рекомендованої структури есе.
2. Викладати передусім власні думки.
3. Рекомендований обсяг – 3 сторінки.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 5 балів.
2. Оцінюватимуться самостійність мислення, аргументованість тез, використання фактичного матеріалу.

Тема 2. Сутність та особливості творчої діяльності. Творчі здібності

Порядок виконання

1. Скласти порівняльну таблицю теорій творчості З. Фрейда (психоаналітична теорія), П. Альтшуллера (теорія розвитку творчої особистості), А. Адлера (компенсаторна теорія), С. Медніка (асоціативна теорія), Р. Стернберга (теорія інвестування).
2. Визначити загальні та відмінні риси представлених теорій.

Вимоги до завдань

1. Таблиця має бути розміщена на одному аркуші паперу.
2. Порівняння має відбуватися за визначеними заздалегідь критеріями.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 5 балів.
2. Оцінюватимуться якість аналізу теорій, чітке формулювання критеріїв, відповідність матеріалу таблиці визначеним критеріям.

Тема 3. Методики дослідження творчості, креативності

Порядок виконання

1. Провести серед студентів тестування на предмет вивчення творчих здібностей.

Вимоги до оформлення результатів анкетування

1. Діагностична вибірка має складати не менше 50 осіб;
2. Результати можуть бути представлені у вигляді діаграм, гістограм тощо.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 5 балів.
2. Оцінюватимуться якість аналізу представлених результатів тестування.

Тема 4. Технології розвитку творчої особистості

Порядок виконання

1. Розробити та оформити авторське заняття для студентів із розвитку творчих здібностей.

Вимоги до оформлення результатів

1. Заняття має розраховуватись на дві академічні години, містити не менше чотирьох вправ, методів, технік, спрямованих на розвиток творчих здібностей особистості.

2. Структура має відповідати стандартним вимогам та містити (тему, мету, завдання, методи, форми, обладнання, вправи з активізації, мотивації, формування когнітиву, емоційно-ціннісної, діяльнісної складової особистості, вправи з рефлексії).

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 5 балів.

2. Оцінюватимуться самостійність написання, структурованість заняття, можливість практичної реалізації.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль 1, 2

Пройдіть тест, складений на основі матеріалів тем модуля:

Приклад запитань:

1. Які науковці належать до діяльнісного підходу в розуміння природи творчості?

А) А. Адлер, Г. Олпорт, К. Роджерс,

Б) Л. Виготський, Н. Лейтес, О. Леонт'єв,

В) В. Бехтерев, В. Енгельгард, В. Вільчек

Вимоги до проходження тесту:

1. Обрати одну правильну відповідь.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 25 балів.

2. Оцінюватимуться самостійність, правильність відповідей.

Критерії оцінювання виконання студентами модульного контролю

„Відмінно” – 100-90 % правильних відповідей – (25-23 бали)

„Дуже добре” – 82-89 % правильних відповідей – (22-21 бал)

„Добре” – 75-81 % правильних відповідей – (20-19 балів)

„Задовільно” – 69-74 % правильних відповідей – (18-17 балів)

„Достатньо” – 60-68 % правильних відповідей – (16-15 балів)

„Незадовільно” – 0-59 % правильних відповідей – (14 балів і нижче)

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Згідно з навчальним планом семестровим контролем у 1 семестрі є комплексний екзамен за змістовим модулями «Психологія творчості» та «Теорія і практика літературної творчості». До іспиту допускаються студенти, які після виконання всіх зазначених у програмі видів діяльності отримали рейтинг не нижче 35 балів.

Форма іспиту – письмова. Екзаменаційний білет складається з двох питань, одне питання за змістовим модулем «Психологія творчості» – 20 балів, та за змістовим модулем «Теорія і практика літературної творчості» – 20 балів.

Критерії оцінювання:

За одну повну відповідь зв змістовим модулем можна отримати максимально 20 балів – з яких:

20-16 балів за повне розкриття змісту, за повні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв творчості у розумінні і використанні набутих знань та умінь.

15-11 балів – за не зовсім повне розкриття змісту, за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.

10-6 балів – за неповне розкриття змісту, за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні завдань.

5-0 балів – за часткове розкриття змісту, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поняття про творчість. Психологічна характеристика творчого процесу.
2. Особливості розвитку та становлення психології творчості.
3. Відмінність творчих здібностей від креативності.
4. Психологічні теорії творчості.
5. Обдарованість та патологія.
6. Рівні та закономірності творчості.
7. Продукти творчості як показники креативності.
8. Види творчості та їх функції.
9. Методи розвитку творчого потенціалу.
10. Креативність та інтелект.
11. Психофізіологічні механізми творчості.
12. Класифікація методів вивчення творчої діяльності.
13. Характеристика універсальних методів вивчення творчості.
14. Діагностика креативності.
15. Особливості використання експерименту при вивченні творчості.
16. Розвиток творчого потенціалу особистості в онтогенезі.
17. Вікові особливості креативності.
18. Характеристика тестів креативності. Параметри креативності.
19. Проблема раннього вияву обдарованості.
20. Перешкоди розвитку творчих здібностей.
21. Креативність як інтегральна особистісна характеристика.
22. Методика брейн-стормінгу.
23. Ризики психічного захворювання серед творчих людей.
24. Тренінг навиків морфологічного аналізу.

25. Причини ранньої загибелі творців.
26. Поєднання довгого життя та творчого довголіття.
27. Алгоритм розв'язання винахідницьких задач (АРВЗ) Г.Альтшуллера.
28. Суть трагедії творчості в екзистенційній теорії М. Бердяєва.
29. Психоаналітична теорія творчості.
30. Асоціативна теорія творчості.
31. Інсайт як центральна ланка рішення проблеми.
32. Бісоціальна теорія творчості А.Кестлера.
33. Фактори, які утруднюють творчий процес.
34. Уява – як основа творчого процесу.
35. Позитивні та негативні особливості раннього прояву обдарованості.
36. Етапи творчого процесу.
37. Тренінгові вправи по розвитку творчого потенціалу особистості.
38. Характеристика тестів невербальної креативності П. Торренса.
39. Творчі здібності особистості (підходи до рішення проблеми).
40. Характеристика методу гірлянд асоціацій.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія творчості»

(денна форма)

Разом: 60 год., лекційні заняття – 8 год., семінарські заняття – 8 год., самостійна робота – 40 год, модульний контроль – 4 год.

Тиждень	I	II	III	IV
Модулі	Змістовий модуль I			
Назва модуля	Психологічні основи творчості			
Теми лекційних, семінарських занять	Наукові підходи до вивчення творчості 12	Сутність та особливості творчої діяльності. Творчі здібності 12	Методики дослідження творчості, креативності 12	Технології розвитку творчої особистості 12
Самостійна робота	5	5	5	5
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1, 2 (50 балів)			
Підсумковий контроль	ПМК			

8. РЕКОМЕНДОВАНИ ДЖЕРЕЛА

Основна література

1. Альтшуллер Г. С. Творчество как точная наука / Г. С. Альтшуллер. – М. : Сов. радио, 1979. – 175 с.
2. Богоявленская Д. Б. Зарубежные исследования психологии творчества : Постгилдофордовский период : Ч. 2 / Д. Б. Богоявленская, И. А. Сусоколова // Психологическая наука и образование. – 2007. – № 4. – С. 94–102.
3. Бодалев А. А. О субъективных факторах творческой деятельности человека / А. А. Бодалев, Л. А. Рудкевич // Педагогика. – 1995. – № 3. – С. 19–23.
4. Гавреева Г. С. Социально-психологические условия творчества / Г. С. Гавреева // Инновации в образовании. – 2007. – № 4. – С. 93–108.
5. Гилфорд Дж. Три стороны интеллекта / Дж. Гилфорд // Психология мышления / ред. А. М. Матюшкин. – М., 1965. – С. 433–456.
6. Зорин С. С. Формирование творческого потенциала у школьников и студентов / С. С. Зорин // Мир образования – образование в мире. – 2005. – № 1. – С. 142–149.
7. Ильин Е.П. Психология творчества, креативности, одаренности / Е.П.Ильин СПб.: Питер, 2012. – 448 с.
8. Кардашов В. Художньо-творчий розвиток особистості: теоретичний та методичний виміри. — 3-тє вид., допов. — Мелітополь: Вид. Будинок ММД, 2011.-287с.
9. Клименко В. В. Этапы розвитку творчості / В. В. Клименко // Психологічна газета. – 2007. – № 2. – С. 24–29.
10. Клименко В. В. Психологія творчості : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / В. В. Клименко ; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 480 с.
11. Левицкая И. Б. Развитие креативности школьников / И. Б. Левицкая, С. Т. Турчак // Педагогика. – 2007. – № 4. – С. 112–114.
12. Лопатина И. А. Роль эмоций в творчестве / И. А. Лопатина // Одаренный ребенок. – 2008. – № 4. – С. 13–19.
13. Лук А. Н. Психология творчества / А. Н. Лук. – М. : Наука, 1978. – 126 с
14. Максименко С. Д. Психологія учіння людини : генетико-моделюючий підхід : монографія / С. Д. Максименко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. – 592 с.
15. Моляко В. О. Психологічна теорія творчості / В. О. Моляко // Обдарована дитина. – 2004. – № 6. – С. 2–9.
16. Моляко В. О. Психологічна проблема творчого потенціалу // Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості та обдарованості: Збірник наукових праць / За ред. В.О. Моляко. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – Т. 12. – Вип. 2. – С. 6–12

17. Музика О. Л. Розвиток здібностей та обдарованості в процесі вікового розвитку особистості / О. Л. Музика // Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості та обдарованості. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України / За ред. В.О. Моляко. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім.І.Франка, 2007. – Т.12, вип. 2. – С.142–148.
18. Музика О. Л. Стратегіально-ціннісна організація свідомості творчо обдарованої особистості / О. Л. Музика // Стратегії творчої діяльності: школа В.В.О. Моляко / За заг. ред. В. О. Моляко. – К.: «Освіта України», 2008. – С. 458–500.
19. Николаенко Н.Н. Психология творчества. – СПб.: Речь, 2007.– 277с.
20. Парандовский Я. Алхимия слова. – М. : Правда, 1990. – 656 с.
21. Психологічне дослідження творчих перцептивних процесів на різних вікових рівнях: монографія [В.О.Моляко, І.М.Біла та ін.]/ За ред. В.О.Моляко Кіровоград: Імекс – ЛТД, 2012. – 210 с.
22. Психологія творчості: Навч. посібник / Автор укладач Т.В. Дуткевич. – Кам'янець-Подільський, 2003. – 216 с.
23. Роджественская Н.В., Толшин А.В. Креативность: пути развития и тренинги. – СПб: Речь, 2006. – 320 с.
24. Роменець В.А. Психологія творчості. – К.: Либідь, 2004. – 288 с.
25. Струтинська Г. В. Обдарованість і творчість : орієнтири взаємодії / Г. В. Струтинська // Психологічна газета. – 2007. – № 14. – С. 20–23.
26. Туриніна О. Л. Психологія творчості : навч. посіб. / О. Л. Туриніна. – К. : МАУП, 2007. – 160 с.
27. Ушакова Т. Н. О психологии словесного творчества / Т. Н. Ушакова // Психологический журнал. – 2007. – № 4. – С. 90–100.
28. Федотова Т. В. Основні підходи до проблеми розвитку креативності особистості / Т. В. Федотова // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – № 9. – С. 60–64.
29. Цапок В. А. Творчество (Философский аспект проблемы) / В. А. Цапок. – Кишинев : Штиинца, 1989. – 148 с.
30. Чорна Л. Г. Творче становлення особистості: природа, структура, функції / Л. Г. Чорна // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – №3. – С. 66–72.
31. Яланська С. П. Динаміка розвитку творчої компетентності вчителів та учнів у навчальному процесі / С. П. Яланська, Л. С. Павліченко, О. В. Зуб / Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення у загальноосвітній та вищій школі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 21–22 квіт. 2011р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2011. – С. 302–303.
32. Яланська С. П. Творча компетентність менеджера та соціально-психологічний клімат у колективі / С. П. Яланська // «Науковий вісник ВНЗ УКООПСПЛКІ «Полтавський університет економіки і торгівлі» (Серія: «Економічні науки»). – Полтава : ПУЕТ, 2013.
33. Яланська С. П. Психологія творчості: навчальний посібник / С. П.Яланська. – Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014. – 180 с.

Додаткова література

1. Бронте Е. Буремний Перевал [Текст]: роман / Е. Бронте ; пер. О. Андріяш. — К. : КМ Publishing, 2009. — 352 с.
2. Мадам Боварі: Побут провінції / Г. Флобер; пер. з фр.: М. Лукаш. — Київ: Худож. літ., 1955. — 321 с.
3. Потебня А.А. Теоретическая поэтика. — 2-е изд., испр. — СПб., 2003.
4. Расин Ж. Федра. — СПб. : Азбука-классика, 2010. — 185 с.
5. Треллоа П. Барчестерские башни. Роман / Пер. с англ. — Москва : Худож. лит., 1970. — 478 с.
6. Шиллер Ф. Разбойники. — М., 1975. — 240 с.
7. Staff L. W kręgu literackich przyjaźni : listy / Leopold Staff ; [oprac.
8. Jadwiga Czachowska, Irena Maciejewska]. — Warszawa : Państw.
9. Instytut Wydawniczy, 1966. — 697 s.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
(денна форма)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТВОРЧОСТІ

СЕМІНАР 1. Предмет і об'єкт психології творчості

1. Історія розвитку психології творчості.
2. Основні зарубіжні теорії творчості.
3. Вітчизняні теорії творчості.
4. Проблема творчості в основних психологічних напрямках (біхевіоризм, психоаналіз, гештальтпсихологія, гуманістична психологія).

Література: 2, 10, 14, 15, 21, 23, 27, 32

СЕМІНАР 2. Сутність творчості. Творча особистість.

Колективна творчість

1. Творчість як процес. Стадії творчого процесу. Етапи творчого процесу.
2. Обдарованість, талант, геніальність.
3. Основні складові творчої особистості.
4. Особливості творчого мислення.
5. Творче і критичне мислення

Література: 3, 5, 7, 9, 12, 17, 20, 24, 26, 31, 32

СЕМІНАР 3. Проблема діагностики творчості, креативності

1. Проблема розробки діагностичного інструментарію в психології творчості.
2. Методи психології творчості.
3. Методики вивчення креативності.
4. Дослідження валідизації та прогностичності критеріїв креативності.
5. Критичний аналіз тестів креативності.

Література: 16, 20, 30, 32

СЕМІНАР 4. Умови розвитку творчості

1. Загальні напрями розвитку творчої особистості.
2. Особливості розвитку творчого мислення.
3. Методи розвитку креативності.
4. ТРІЗ, мозковий штурм, синектика, проблемне навчання тощо.
5. Умови розвитку креативності в сучасних дослідженнях вітчизняних і закордонних дослідників.

Література: 6, 8, 11, 22, 27, 29, 32.